

Hukuk Fakültesi Öğrencilerinin Muhasebe Meslek Mensubu Olabilme Farkındalığı: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Örneği*

Seval Kardeş SELİMOĞLU**

Fatih TEMİZEL***

Ali ÖZDEMİR****

ÖZET

Bu çalışmada Hukuk Fakültesi öğrencilerinin Muhasebe Meslek Mensubu olmalarına yönelik farkındalıklarının belirlenmesini hedeflemiştir. Bu hedefe erişebilmek için hukuk fakültesinde halihazırda öğrenim gören öğrencilerin Muhasebe Meslek Mensubu olabilmelerine ilişkin farkındalık düzeyleri ölçülmüştür. Böylece 3568 sayılı yasa ile Türkiye’de hukuk fakültesi mezunlarına batı ülkelerindekine benzer standartlarda sunulan olanaklardan ne ölçüde haberdar oldukları belirlenmeye çalışılmıştır. Türkiye’de hukuk fakültesi mezunları için alışlagelen kariyer çizgisi hakim, savcı, avukat, noter olarak istihdam edilmek ile sınırlı kalmıştır. Bu çalışma ile belirlenen farkındalık, alternatif kariyer olanaklarına erişimi kolaylaştırabilecektir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesinde kayıtlı 1365 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, fakülte öğrencilerinden 1. 2. 3. ve 4. sınıflardan olmak üzere toplam 653 kişi ile gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun muhasebe alanını kendileri açısından bir çalışma alanı olarak görmediklerini ya da böyle bir alanda çalışabilecekleri bilgisine sahip olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Hukuk Fakültesi, Muhasebe Mesleği, Türkiye

JEL Sınıflandırması: M41, M54, M21, C12

Awareness Of Law Faculty Students About Being A Member Of Accounting Profession: Anadolu University Law Faculty Sample

ABSTRACT

Aim of this study is identifying awareness of law faculty students about being a member of Accounting Profession. Thus the degree of awareness of law faculty students attending in law faculty about being a member of Accounting Profession was assessed. Therefore it is tried to identify how much graduates familiar with the opportunities presented to them as the same standarts in western countries thanks to the law no:3568.

In Turkey understanding of graduates in terms of career is limited as being prosecutor, judge, lawyer and cancellarious. Awareness identified in this study enables to Access alternative career possibilities for graduates.

Population of reseach is 1365 law faculty students attendin in 2015-16 Education Year. Research occured by 653 volunteered students from the first grade to fourth grade. Results Show that majority of students don't regard as accountancy is a working area for themselves and are not knowledgable with this field for working as well.

Keywords: Accounting, Law Faculty, Accounting Profession, Turkey

Jel Classification: M41, M54, M21, C12

* Bu çalışma Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Komisyonu Başkanlığı tarafından 1601E027 numaralı proje kapsamında desteklenmiştir.

** Prof.Dr. Seval Kardeş Selimoğlu, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdair Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, sselimoglu@anadolu.edu.tr

*** Doç.Dr. Fatih Temizel, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdair Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, ftemizel@anadolu.edu.tr

**** Yrd. Doç. Dr. Ali Özdemir, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdair Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, alozdemir@anadolu.edu.tr

1. GİRİŞ

Günümüzde her alanda kendini gösteren küreselleşme, insan kaynağının sahip olması gereken özellikleri de sürekli güncellemektedir. Bu alandaki değişimi öngörebilenler iş gücü piyasasının beklentilerini karşılayabilecek yetenek setine sahip olmaktadır. Böylece toplumda sosyo-ekonomik statülerini koruyabilmekte ve bir adım daha ileri giderek yükseltebilmektedir. Sonuç birey açısından sürdürülebilir ve rekabetçi refah artışı olarak ortaya çıkmaktadır. Aksi takdirde bireyin işgücü piyasasındaki konumunu koruyamaması ve refahında azalma gözlenmektedir.

Anılan gelişmenin bir yansıması da hukuk fakültesi öğrencileri için geçerli olmaktadır. Türkiye’de geleneksel kariyer gelişim çizgisinde hukuk fakültesi öğrencilerinin mezuniyetlerini izleyen dönemde hakim, savcı, avukat, noter olarak istihdam edilmekte oldukları görülmektedir. Bu yapı kamu ağırlıklı bir yapıyı temsil etmektedir. Sunduğu maddi olanaklar da kamunun mali sınırları ile çevrilidir. Gelişmiş batı ülkelerinde hukuk eğitimi alan öğrencilerin ders programlarındaki muhasebe dersleri ile mezuniyet sonrası istihdam seçenekleri zenginleşmektedir.

Türkiye’de de hukuk fakültesi öğrencilerinin mezuniyet sonrası kariyer olanakları yukarıda sayılanlar ile sınırlı kalmak zorunda değildir. 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Yasası, hukuk fakültesi öğrencilerine batılı ülkelerdeki örneklerine benzer imkânlar sunmaktadır. Diğer bir ifade ile hukuk fakültesi mezunları da muhasebe meslek mensubu olabilmektedir.

Bu imkânın değerlendirilebilmesi iki ön koşula bağlı bulunmaktadır. Bunlardan birinci koşul, hukuk fakültesi öğrencilerinin kendilerine 3568 sayılı yasa ile tanınan muhasebe meslek mensubiyetine ilişkin farkındalıklarının varlığıdır. İkinci koşul ise hukuk fakülteleri ders programlarının mezun adaylarını muhasebe meslek mensubu olmak konusunda hazırlayabilmesidir.

Çalışmanın literatüre ve uygulamaya yönelik beklenen en önemli özgün katkısı hukuk fakültesi öğrencilerinin muhasebe meslek mensubiyetine ilişkin farkındalıklarının belirlenmesidir. Bu sayede farkındalık ile ilgili yönlendirme yapılabilmesi olanaklı hale gelebilecektir. Aynı zamanda farkındalık, hukuk fakültelerindeki ders programlarında muhasebe derslerinin yeniden konumlanmasına ortam sunacaktır.

2.FARKLI EĞİTİM ALANLARINDA MUHASEBE EĞİTİMİNİN YERİ VE KATKISI

Literatür incelendiğinde muhasebe eğitime yönelik çok sayıda ve çeşitte çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çalışmalarda odak noktasının, öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin memnuniyetinin belirlenmesi olduğu gözlenmektedir. Daha sınırlı sayıda olmak üzere Türkiye’de muhasebe eğitiminin nasıl olması gerektiğine yönelik yapılan çalışmalar da mevcuttur (Bayazıtlı, 2002; Özbirecikli, 2000; Aysan, 1979). Son olarak da İktisadi ve İdari

Bilimler ve bu çizgideki fakültelerin ders programlarında yer alan muhasebe derslerinin dağılımının incelendiği görülmektedir (Bayazıtlı ve Çelik, 2004; Kalmış ve Yılmaz, 2004; Zaif, 2004; Zaif ve Ayanoglu, 2007; Tanç ve Uzay, 2013). Oysa bu çalışmada işletme odaklı olmayan eğitim alanlarında muhasebe eğitiminin katkısı ve buna bağlı olarak konumu araştırılmaktadır.

Günümüzde muhasebe dersleri İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri ve benzeri fakülteler bünyesinde sınırlı kalmamaktadır. Diğer disiplinlerle etkili ilişkisi bulunmaktadır. Bu ilişki ilgi ve teşvik görmektedir. Bu nedenle muhasebe eğitimi ilişkili olduğu diğer vergi, mühendislik, teknoloji, istatistik, matematik gibi disiplinler ile etkileşimini artırmalıdır. Bu noktada ise muhasebenin farklı eğitim alanları ile ilişkisini ortaya koymaya yönelik çalışmalara odaklanılmalıdır (Yükçü ve Atağan, 2010).

Yükçü ve Atağan (2010) çalışmalarında muhasebe ve mühendisliğin ortak noktalarını irdeleyerek, her iki bilim dalının da sistem yaklaşımıyla hareket etmekte olduğu vurgulamıştır.

Özel sektörde ve/veya kamu sektöründe çalışanlar tarafından çeşitli nedenler ile muhasebe eğitime gereksinim duyulduğu görülmektedir. Görev yapılmakta olan organizasyonun hedeflerine göre muhasebe bilgisine duyulan ihtiyaç düzeyi değişebilmekle birlikte varlığını korumaktadır (Özkul, 2012). Finansal bilgilerin doğru analiz edilmesi, muhasebenin temel kavramlarının anlaşılabilmesi, temel muhasebe bilgilerinin alınması ile olanaklıdır. Bu niteliklerin kazandırılması muhasebe eğitiminin tanımını oluşturmaktadır (Özbek, 2015).

Muhasebe eğitime ihtiyaç duyulan alanlardan bir tanesi mühendislik eğitimi veren kurumlardır. Bu alanda muhasebe eğitime çokça gereksinim duyulduğu, görülmektedir. Mühendisler için akreditasyon koşullarını belirleyen Accreditation Board for Engineering and Technology (ABET) mühendisler için kazandırılması beklenen yeterlilikler arasında muhasebeye yer vermektedir (Birgönül vd., 2007: 173). Bu alanda yapılan bir çalışmada, kamu ve özel sektörde inşaat mühendisi olarak üst düzey yöneticilik görevi yapmakta olan profesyonellere alan bilgisi dışındaki 40 adet bilgi alanını önem bakımından sıralamaları istenmiştir. Bu amaçla 1-5 arası (1 en düşük ve 5 en yüksek) notlama yapıldığında muhasebe bilgisi ihtiyacı 3.8056 puan almıştır (Birgönül vd., 2007: 173).

Tarhan (2012), tarafından finansal ve maliyet muhasebesi dersleri almış Mühendislik Fakültesi öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen bir çalışmada da, muhasebe dersinin ders programlarında zorunlu ders olarak yer almasının genç mühendislerin hayattaki başarılarına katkı sağlayacağı sonucu ortaya konmuştur.

Mühendislik dışında muhasebe eğitiminin farklı alanlardaki önemini araştıran bir başka çalışma da Atabay (2011) tarafından hukuk alanında gerçekleştirilmiştir. Atabay (2011), hukuk fakültelerinde muhasebe eğitiminin önemi üzerine yaptığı çalışmada, Türkiye'deki üniversitelerin hukuk fakültelerinde verilen dersleri içerikleri açısından

incelemiş, hukuk fakültelerinin %22'sinde, temel muhasebe derslerinin verildiği sonucuna varmıştır.

Ayanoğlu vd. (2013) tarafından yapılan bir çalışmada ise, sağlık hizmetleri yönetimi alanındaki eğitimlerde muhasebe ve finansman bilgisinin özellikle verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda örneklendirildiği üzere farklı eğitim alanlarında muhasebe eğitimi gereksinimine ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Ayrıca Yıldırım'ın (2015) çalışmasında olduğu gibi farklı eğitim alanlarında öğrenim gören öğrencilerin muhasebe dersinden beklentilerine odaklanan çalışmalar da görülebilmektedir.

Günümüzde muhasebe eğitimi, finansal muhasebe, maliyet muhasebesi, yönetim muhasebesi, vergi muhasebesi, dış denetim, iç denetim, bütçeleme, bilgi sistemi kurulması, devlet muhasebesi, mali tablo analizi gibi konuları içermektedir (Akdoğan ve Sevilengül, 2007). Muhasebe dersleri de yukarıda belirtilen başlıklarda ilgili programların içeriğinde yer almaktadır. Literatüre bakıldığında muhasebe derslerine ilişkin çalışmaların büyük çoğunluğunun İktisadi ve İdari Bilimler ve onun çizgisindeki fakülteleri kapsadığı görülmektedir. Bu fakülteler dışındaki eğitim programlarında yapılan çalışmaların son derece sınırlı kaldığı gözlenmektedir. Bu nedenle bu alandaki eksikliği gidermek amacıyla böyle bir çalışma yapılmasına karar verilmiştir.

Genel manzara bu şekilde ortaya konulduktan sonra bu çalışmanın konumu belirlenmeye çalışılacaktır. Bu çalışma ile hukuk fakültesi öğrencilerinin neden muhasebe eğitimi almaları gerektiğini açıklamak üzere, muhasebe eğitiminin kendilerine sunduğu olanakların ne düzeyde farkında olduğu araştırılmaktadır. Son olarak bu çalışmada hukuk fakültesi öğrencilerinin 3568 sayılı yasa ile Türkiye'de hukuk fakültesi mezunlarına batı ülkelerindekine benzer standartlarda sunulan olanaklardan yararlanabilmelerine yönelik ideal muhasebe eğitimi içeriği önerilmektedir.

Bu çalışmada Hukuk fakülteleri de farklı eğitim alanları kapsamında ele alınmaktadır. Bunun nedeni 3568 sayılı meslek yasasına göre hukuk fakültesi mezunlarına tanınan hakların yeterli düzeyde tanınmamasıdır. Diğer bir deyiş ile hukuk fakültesi mezunları mali müşavirlik yapma hakları bulursa da öncelikle yoğun bir şekilde avukatlık, hakimlik, savcılık veya noterlik gibi mesleklere yönelmektedir.

3ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmada hukuk fakültesi öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik algılarının ve muhasebe mesleğine ilişkin farkındalıkları incelenmiştir. Bu kapsamda hukuk fakültesi öğrencilerinin muhasebe alanına ve muhasebe mensupluğuna ilişkin tutumlarını ortaya çıkarmak çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

4.YÖNTEM

Bu çalışmada veriye, hukuk fakültesi öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik algılarının ortaya çıkmasına yönelik literatürde yer alan çalışmalardan hareketle oluşturulan anket formu yardımı ile ulaşılmıştır. Verilerin analizinde; güvenilirlik analizi, frekans dağılımları, faktör analizi Ki-kare ve t testinden yararlanılmıştır.

4.1.Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2015-2016 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesinde kayıtlı 1365 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, fakülte öğrencilerinden 1., 2., 3. ve 4. sınıflardan olmak üzere toplam 653 kişi ile gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Öğretim üyelerinden gerekli izin alındıktan sonra ders sırasında çalışmanın amacı öğrencilerle paylaşılmış ve çalışmaya katılmayı kabul edenlere dersliklerde anket formu dağıtılmış ve yeterli süre sonunda isimsiz bir biçimde toplanmıştır. Anket yolu ile verinin toplanması işlemi üniversite etik kurul onayı ile yürütülmüştür. Veri ön işleme aşamasında 653 anketten 30 anketin eksik veri nedeniyle analize sokulmamasına karar verilmiş ve çalışma 623 anket ile yürütülmüştür.

4.2.Ölçme Aracı ve Veri Analizi

Bu çalışmada Geiger ve Ogilby' nin (2000) öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin algılarını ölçmede kullandıkları ölçekten yararlanılmıştır. Ölçeğin yer aldığı anket formu araştırmanın amacına uygun olarak demografik özelliklere ilişkin sorular eklenerek düzenlenmiştir. Anket formu demografik özelliklere yönelik sorular dışında öğrencilerin muhasebe dersine ve mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik 25 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum) beşli Likert Ölçeğinde maddeleri cevaplandırmışlardır. Anket formu öncelikle kaynak dili olan İngilizceden Türkçeye çevrilmiştir. Sonrasında Türkçe çevirilerin kontrolü alanında uzman olan başka bir çevirmen tarafından gerçekleştirilmiştir. Çevirinin anlaşılabilirliği öğrencilerle gerçekleştirilen bir pilot çalışma ile kontrol edilmiştir.

İstatistiksel analizler (IBM 23) SPSS paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada güvenilirlik analizi, frekans dağılımları, faktör analizi, Ki-kare ve t testi gerçekleştirilmiştir.

5.BULGULAR

Çalışmaya katılan 623 öğrencinin %58,4'ünü kadın, %41,6'sını ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcılara ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Betimsel İstatistikler: Cinsiyet

Değişkenler	Frekans	Oran(%)
Cinsiyet		
Kadın	364	58,4
Erkek	259	41,6
Toplam	623	100,0

Tablo 1.1. Betimsel İstatistikler: Yaş

Yaş		
18-20	258	41,4
21-22	260	41,7
23-25	80	12,8
26-30	19	3,0
31 ve üstü	6	1,0
Toplam	623	100,0

Tablo 1.2. Betimsel İstatistikler: Sınıf

Sınıf		
1	166	26,6
2	143	23,0
3	200	32,1
4	114	18,3
Toplam	623	100,0

Tablo 1.3. Betimsel İstatistikler: Muhasebe Alanına Yönelik İlgi Durumu

Muhasebe Alanına Yönelik İlgi Durumu		
Var	77	12,4
Yok	546	87,6
Toplam	623	100,0

Tablo 1.4. Betimsel İstatistikler: Muhasebe Alanında Çalışma İsteği

Muhasebe Alanında Çalışma İsteği		
Var	22	3,5
Yok	601	96,5
Toplam	623	100,0

Tablo 1.5. Betimsel İstatistikler: Muhasebe Alanında İş/Staj Tecrübesi

Muhasebe Alanında İş/Staj Tecrübesi		
Var	18	2,9
Yok	605	97,1
Toplam	623	100,0

Tablo 1.6. Betimsel İstatistikler: Muhasebe Dersini Arkadaşlarına Önerme Durumu

Muhasebe Dersini Arkadaşlarına Önerme Durumu		
Evet	165	26,5
Hayır	458	73,5
Toplam	623	100,0

Tablo 1.7. Betimsel İstatistikler: Muhasebe Dersini Alma Durumu

Muhasebe Dersini Alma Durumu		
Evet	48	7,7
Hayır	575	92,3
Toplam	623	100,0

Tablo 1.8. Betimsel İstatistikler: Muhasebe Dersini Seçen Öğrencilerin Seçme Nedeni

Muhasebe Dersini Seçen Öğrencilerin Seçme Nedeni		
Zorunlu ders olması	5	10,4
Zaman/saat uyumu	8	16,7
Dersi/konuları öğrenmek	5	10,4
Kontenjan olması	8	16,7
Danışman baskısı	1	2,1
Dersi veren öğretim elemanı	2	4,2
İş hayatında yararlı olacağını düşündüğünden	3	6,3
Diğer	16	33,3
Toplam	48	100,0

Çalışmaya katılanların %50,4'ünü 3. ve 4. sınıflar oluşturur iken %49,6'sını ilk iki sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya katılanlardan muhasebe alanına ilgili olduğunu ifade edenlerin oranı %12,4 iken dersi arkadaşlarına önerenlerin oranı %26,5'tir. Muhasebe alanına karşı ilgili olduğunu ifade eden öğrencilerin oranı %12,4 iken alanda çalışma isteği olan öğrenci oranı %3,5'tir. Staj veya iş tecrübesi olanların oranı ise %3,5 olarak bulunmuştur. Muhasebe dersi almış olan öğrenci sayısı 48, oranı ise %7,7'dir. Dersi seçme nedenleri incelendiğinde ise ilk sırada diğer cevabı sonrasında ise kontenjan olması ve zaman/saat uyumu görülmektedir. İş hayatında yararlı olacağını düşünerek ve isteyerek seçenlerin toplam sayısı 8 oranı ise %16,4'tür. Bu durumda ders seçimini bilinçli bir şekilde gerçekleştiren öğrenci sayısının oldukça az olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin cinsiyetleri ve sınıf düzeylerinin muhasebe alanına ilgili olmaları ile muhasebe alanında çalışma isteğinin ilişkili olup olmadığı ki-kare analizi ile test edilmiştir. Sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ki-Kare Testi Sonuçları: Muhasebe Alanına İlginiz

Muhasebe Alanına İlginiz						
Cinsiyet	Var	Yok	Toplam	χ^2	sd.	p
Kadın	38	326	364	2,980	1	,084
Erkek	39	220	259			
Toplam	77	546	623			

Tablo 2.1. Ki-Kare Testi Sonuçları: Mezuniyet Sonrası Muhasebe Alanında Çalışma İsteğiniz

Mezuniyet Sonrası Muhasebe Alanında Çalışma İsteğiniz						
Cinsiyet	Var	Yok	Toplam	χ^2	sd.	p
Kadın	9	355	364	2,881	1	,090
Erkek	13	246	259			
Toplam	22	601	623			

Tablo 2.2. Ki-Kare Testi Sonuçları: Muhasebe Alanına İlginiz

Muhasebe Alanına İlginiz						
Sınıf	Var	Yok	Toplam	χ^2	sd.	p
1	23	143	166	8,220	3	,042
2	25	118	143			
3	22	178	200			
4	7	107	114			
Toplam	77	546	623			

Tablo 2.3. Ki-Kare Testi Sonuçları: Mezuniyet Sonrası Muhasebe Alanında Çalışma İsteğiniz

Mezuniyet Sonrası Muhasebe Alanında Çalışma İsteğiniz						
Sınıf	Var	Yok	Toplam	χ^2	sd.	p
1	6	160	166	1,409	3	,703
2	7	136	143			
3	5	195	200			
4	4	110	114			
Toplam	22	601	623			

Elde edilen sonuçlar; 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet ile sırasıyla muhasebe alanına duyulan ilgi ve mezuniyet sonrası muhasebe alanında çalışma isteği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir. 0,05 anlamlılık düzeyinde okunulan sınıf ile muhasebe alanına duyulan ilgi arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş

ancak okunulan sınıf ile mezuniyet sonrası muhasebe alanında çalışma isteği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Hukuk fakültesi öğrencilerinin muhasebe alanına ve muhasebe mesleğine ilişkin farkındalıklarını ortaya çıkarmaya yönelik maddelere faktör analizi yapıp yapılmayacağını ortaya koyabilmek amacıyla KMO Katsayısından ve Barlett Testinden yararlanılmıştır. KMO Değeri 0,919 ve Barlett testinde ki-kare değeri 7056,309 ve $p=0,000$ olarak hesaplanmıştır. Böylelikle örneklem hacminin yeterli olduğu görülmüş ve “Ho: Anakütle korelasyon matrisi birim matristir” biçimindeki sıfır hipotezi red edilmiştir. Bu sonuçlar ölçeğe faktör analizi yapılabileceğini göstermektedir.

Tablo 3. KMO ve Bartlett Test Sonuçları

KMO Değeri	,919	
Ki-Kare Değeri	Serbestlik Derecesi	P
7056,309	231	,000

Faktör analizinde faktör türetme tekniği olarak temel bileşenler analizinde yararlanılmıştır. Ölçekte özdeğeri 1’den büyük olan 4 faktör olduğu görülmüştür. Üç maddenin en yüksek iki faktör yük değeri arasındaki fark önerilen 0,10 değerinden daha küçük olması nedeniyle bu maddelerin çıkarılmasına karar verilmiştir. Böylelikle 22 madde için işlem tekrarlanmış ve sonrasında varimax döndürme işlemi uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeğe ilişkin güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Cronbach α Değerleri

Değişkenler	Madde	C. Alpha
İlgi	8	0,895
Kariyere Katkı	4	0,874
Mesleki Bilgi	8	0,834
Zorluk/Sıkıcılık	2	0,737

Ölçeğin boyutları için hesaplanan C. Alpha değerleri 0,737 ile 0,895 arasında değişmektedir ve katsayılar kabul edilebilir sınırlarda bulunmuştur.

Tablo 5. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	% Açıklanan Varyans	Kümülatif Varyans %
İlgi	20,66	20,66
Kariyere Katkı	16,59	37,25
Mesleki Bilgi	16,22	53,47
Zorluk/Sıkıcılık	8,08	61,55

Döndürülmüş faktör analizi sonucuna göre; 22 madde 4 faktör altında toplanmıştır. Elde edilen 4 faktör toplam varyansın %61,55'ini açıklamaktadır. Birinci faktör toplam varyansın %20,66'sını, ikinci faktör %16,58'ini, üçüncü faktör %16,22'sini ve dördüncü faktör %8,08'ini açıklamaktadır.

Tablo 6.Cinsiyet Göre T- Testi Sonuçları

Faktörler	t	p
İlgi	-1,629	0,104
Kariyere Katkı	2,326	0,020
Mesleki Bilgi	0,583	0,560
Zorluk/Sıkıcılık	3,623	0,000

T-testi sonuçları; ilgi ve mesleki bilgi faktörlerinde cinsiyete göre istatistiksel olarak %5 anlamlılık düzeyinde anlamlı fark bulunmadığını bununla birlikte, kariyere katkı ve zorluk/sıkıcılık faktörlerinde %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğunu göstermektedir. Kariyere katkı faktörü için kız öğrencilerin madde ortalaması ($\bar{X}=3,07$) erkek öğrencilerin madde ortalamasından ($\bar{X}=2,88$) daha fazladır. Bu durum kız öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik derslerin kariyerlerine katkı sağlayacağına ilişkin inançlarının daha fazla olduğu olarak yorumlanabilir. Zorluk/sıkıcılık faktörü için madde ortalaması kız öğrenciler için (3,49) erkek öğrenciler için (3,18) olarak bulunmuştur. Bu durum ise kız öğrencilerin muhasebe alanına yönelik derslerin sıkıcı ve zor olacağına ilişkin beklentilerinin erkek öğrencilerden daha fazla olduğu biçiminde yorumlanabilir.

6.TARTIŞMA VE YORUM

Hukuk öğrencilerinin muhasebe alanına ilişkin ders(ler) önerme oranının %26,5 olmasına rağmen dersi seçme oranının %7,7 olduğu görülmüştür. Bu alanda çalışma isteği ise %3,5'tir. Bu sonuçlar öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun muhasebe alanını kendileri açısından bir çalışma alanı olarak görmediklerini ya da böyle bir alanda çalışabilecekleri bilgisine sahip olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu alanda ders seçenlerin ders seçme nedenleri içerisinde “İş hayatında yararlı olacağını düşündüğüm için” seçeneğini işaretleyenlerin oranı dersi alanlar içerisinde %6,3'tür. Dersi seçenler içerisinde bilinçli davranış sergileyenlerin oranı olarak kabul edebileceğimiz bu oran son derece düşük çıkmıştır.

Cinsiyetle muhasebe alanına ilgi ve mezuniyet sonrası muhasebe alanında çalışma isteği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu anlamda kadın ve erkek öğrenciler arasında bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin muhasebe dersine ve muhasebe meslek mensupluğuna ilişkin farkındalıklarını ortaya çıkarmaya yönelik 25 maddelik bir ölçek kullanılmıştır. Gerekli işlemler yerine getirildikten sonra 3 madde ölçekten çıkarılmış, 22 madde 4 faktör altında toplanmıştır. Bu faktörler ilgi, kariyere katkı, mesleki bilgi ve zorluk/sıkıcılık olarak isimlendirilmiştir. Cinsiyete bağlı olarak; kariyere katkı ve

zorluk/sıkıcılık faktörlerinde %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Çalışmanın sonuçlarının Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerini kapsayacağı tüm hukuk fakülteleri öğrencileri için genellemeyeceği unutulmamalıdır. Bununla birlikte tüm hukuk fakülteleri öğrencilerinin muhasebe dersi ve muhasebe meslek mensupluğuna ilişkin mevcut tutumlarına yönelik ipucu sağlayacağı kanısını taşıyoruz.

KAYNAKLAR

Akdoğan, Nalan.-Sevilengül, Orhan (2007) “Türkiye Muhasebe Standartlarına Uyum İçin Tekdüzen Hesap Planında Yapılması Gereken Değişiklikler”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı. 84, ss. 29-70.

Atabay, Esra. (2011), “Osmanlıdan Günümüze Muhasebenin Gelişiminde Hukukun Yeri – Mevcut Hukuk Fakültelerinde Muhasebe Derslerinin Önemi”, Akademik Bakış Dergisi, 25 (Temmuz-Ağustos), 17.01.2015, ss. 1-14.

Ayanoğlu, Yıldız.- Abuhanoğlu, Hüseyin.-Teke, Abdülkadir. (2013), “Sağlık Hizmetleri Yönetimi Eğitiminde Muhasebe ve Finansman Derslerinin Önemi”, Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Sayı. 15(1), ss. 23-42.

Aysan, Aydın, Mustafa. (1979), "Türkiye'de Muhasebe Eğitimi Nasıl Yapılmalıdır?", I. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, ss. 260-266.

Bayazıtlı, Ercan. (2002), "Türkiye'de Muhasebe Eğitimi, Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi", Türmob Yayınları, ss. 44-4S.

Bayazıtlı, Ercan.-Çelik, Orhan. (2004). “Muhasebe Eğitiminin Kalitesinin Arttırılmasında İlk Adım: Yükseköğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitiminin Etkinliğinin Analizi”, Antalya, XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, ss. 63-97.

Birgönül, Talat, M-Dikmen, İrem-Özorhon, Beliz-Işık, Zeynep. (2007), “İnşaat Sektörünün Yapım Yönetimi Eğitiminden Beklentileri”, 4. İnşaat Yönetimi Kongresi, 30-31 Ekim, İstanbul, ss. 169-179.

Geiger, Marshall, A.-Ogilby, Suzanne, M. (2000), “The First Course in Accounting: Students’ Perceptions and Their Effect on the Decision to Major in Accounting”, Journal of Accounting Education, 18(2), pp.63-78.

Kalmış Halis.-Yılmaz Berna, Burcu. (2004) "Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler", XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya, Türkiye, 19-23 Mayıs 2004

Özbek, Yiğit. (2015), “Farklı Eğitim Programlarındaki Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersine İlişkin Algıları”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Cilt.4, Sayı 2 Makale, No.03, ss. 24-34.

Özbirecikli, Mehmet. (2000) "Dinamik Muhasebe Öğretimi İçin Yeni Yaklaşımlar", XIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu. Mayıs, ss. 75-80.

Özkul, Ahmet, Sait. (2012), 19. Yüzyıl Türk Yükseköğretiminde İşletme Eğitimi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı. 2 (6), ss. 223-241.

Tanç, Güngör, Şükran.-Uzay, Şaban. (2013). Üniversitelerde Lisans Düzeyinde Denetim Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma”, XXXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya, ss. 231-252.

Tarhan, Ethem. (2011) “Mühendislik ve Mimarlık Fakültesinde Ekonomi Dersinin Önemi”, 6. İnşaat Yönetimi Kongresi, 25-27 Kasım 2011, Bursa.

Yıldırım, Suat. (2015), “Genel Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Dersle İlişkin Beklentileri ve Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi”, Muhasebe ve Denetime Bakış, Sayı. 14 (44), ss. 1-14.

Yükçü, Süleyman-Atağan, Gülşah. (2010), “Muhasebenin Mühendislik Boyutu: Ürün Ağacı ve Rota Uygulaması”, Mali Çözüm Dergisi, Kasım-Aralık 2010, ss. 21-38.

Zaif, Figen. (2004), "Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar", Muhasebe Eğilimi Sempozyumu, Antalya, ss. 53-62

Zaif, Figen- Ayanoglu, Yıldız. (2007), “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme”, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı. 9/1, ss. 115- 136.

